

К.п.н. Сасенко Н.С.

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», Україна

МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПІДХІД ДО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВИЩІЙ ТЕХНІЧНІЙ ШКОЛІ

Різноманітні моделі професійної діяльності майбутніх інженерів можна умовно поділити на дві категорії відповідно до положення С.Л.Рубінштейна про два способи життя: 1) модель адаптивної поведінки; і 2) модель професійного розвитку. Ці моделі розрізняються не в аспекті дихотомії «негативна - позитивна», в кожній наявні характеристики, важливі для самореалізації випускників вищої технічної школи.

Модель професійного розвитку передбачає налаштованість на постійне вдосконалення власного професійного рівня й професійних компетентностей на основі безперервної освіти, конструктивне вирішення проблем відповідно до своїх ціннісних орієнтацій, сприйняття труднощів як мотиваційний компонент креативної діяльності. Проте не слід забувати, що покращувати існуюче без втрат позитивних надбань можливо лише після інтеріоризації того, що вже напрацьовано й функціонує як система. Саме адаптивна модель передбачає розвиток вмінь досягнути ситуацію соціально-професійного існування, виокремити позитивне, використовувати його для повсякденного реагування на зовнішні зміни. Такий досвід важливий для усвідомлення і оцінювання проблем, слугує базою для прогнозування майбутніх змін, дає можливість конкретизувати завдання, швидко аналізувати фактори впливу, сприяє творчим пошукам шляхів нестандартного рішення в умовах конкретної ситуації. Реалізація таких вмінь характерна для моделі професійного розвитку, що свідчить про можливість розгляду на сучасному етапі двох означених моделей як складових узагальненої моделі підготовки майбутнього інженера на основі

компетентнісного підходу до освіти (В.Болотов, Є.Я.Коган, В.А. Кальней, А.М.Новіков, В.В.Серіков, С.Є.Шишов, Б.Д.Ельконін, Якиманська І.С., Хоторської А., Селевко Г.К. та ін.).

З позицій компетентнісного підходу навчання у вищій технічній школі спрямовано на формування трьох видів компетентностей – ключових, загально предметних й спеціальних, які виступають основою і умовою ефективної навчальної та продуктивної професійної діяльності. Ключові компетентності (загальнокультурна, комунікативна, ціннісно-сміслова, навчально-пізнавальна інформаційна, соціально-трудова, особистісного вдосконалення) формуються в процесі навчання всіх предметів вузівського курсу і відповідно мають входити в зміст кожної дисципліни. Для запобігання повторів, економії навчального часу, збалансованого розподілу часу аудиторної, самостійної, позааудиторної роботи необхідна координація навчальних програм в межах кожної конкретної спеціальності в аспекті послідовного розвитку компетенцій та формування компетентностей. Така координація можлива при застосуванні міждисциплінарного підходу до навчання. У навчанні іноземних мов майбутніх інженерів міждисциплінарність проявляється: 1) в плані компонентного формування змісту навчання; 2) в плані тематичного наповнення навчальних матеріалів.

Міждисциплінарність навчання у вищій технічній школі передбачає розвиток чотирьох видів досвіду засобами різних навчальних дисциплін, зокрема іноземної мови в тісній взаємодії з предметами фахової підготовки майбутніх інженерів:

- досвід пізнавальної діяльності у формі набутих знань;
- досвід здійснення відомих способів діяльності у формі вмінь виконання дій за зразком;
- досвід творчої діяльності у формі вмінь проявляти креативний підхід, пропонувати нестандартні варіанти рішень в проблемних ситуаціях;
- досвід застосування аксіологічного підходу, емоційно-ціннісних відношень у формі особистісних орієнтирів і оцінок.

Тематичне спрямування навчальних матеріалів з іноземної мови визначається конкретною спеціальністю студентів[1]. На початковому етапі бакалаврату більшості інженерних спеціальностей студенти вивчають дисципліни загальнотехнічного профілю (математичний аналіз, аналітична геометрія, інженерна графіка, загальна фізика, загальна хімія та ін.). Навчання іноземної мови на цьому етапі відбувається на основі текстових матеріалів загальнотехнічного й загальнонаукового змісту (історія науки, видатні досягнення техніки, провідні вчені, історія розвитку обраної галузі та ін.). Текстові матеріали такої тематики слугують основою формування навичок і розвитку вмінь всіх видів іншомовно-мовленнєвої діяльності: читання (вивчаючого, пошукового, переглядового), говоріння (діалогічного, монологічного), аудіювання, письма, перекладу (письмового, усного; двостороннього) і суттєво не відрізняються для різних спеціальностей або споріднених груп спеціальностей[2]. В аспекті формування лексичної компетенції студентів технічних спеціальностей, яка, як відомо, включає три основні групи лексичних одиниць: загальновживана лексика, загальнонаукова/загальнотехнічна лексика і термінологія, на цьому етапі основний акцент робиться на опануванні лексикою загальнонаукового/загальновживаного характеру з імпліцитним введенням окремих термінів відповідно до контексту. Лексичний словник загальновживаного характеру має бути сформований під час шкільного курсу з іноземної мови, що є вимогою рівня володіння мовою B1, з яким абітурієнти повинні приходити до університету, протягом навчання в якому такий лексичний запас постійно розширюється, особливо завдяки текстам соціокультурного спрямування, що одночасно поглиблює формування таких ключових компетентностей, як загальнокультурна, комунікативна й ціннісно-сміслова.

На просунутому й завершальному етапі бакалаврату майбутні інженери вивчають дисципліни, безпосередньо пов'язані з обраним фахом. Навчальні матеріали з іноземної мови ретельно відбираються для студентів кожної

конкретної спеціальності окремо. За основу береться перелік тем базових теоретичних курсів з фаху, які студенти вивчають рідною мовою. Далі відбувається інформаційний пошук відповідних іншомовних текстів в друкованому й електронному вигляді, в якому активну участь беруть студенти, що сприяє формуванню різних ключових компетентностей, особливо інформаційної та навчально-пізнавальної.

В полі іншомовної освіти продовжується процес розвитку мовленнєвих вмінь іншомовно-комунікативної компетенції на основі текстів конкретної технічної спеціальності, формується термінологічний пласт лексичного потенціалу студентів на фоні розширення загального словникового запасу: активного, пасивного і потенційного лексичних мінімумів. В полі фахової світи студенти завдяки вивченню іншомовних текстів на занятті з іноземної мови мають можливість поглибити знання зі своєї спеціальності, ознайомитися з додатковими фактами, різними науковими школами, сучасними розробками, тобто з даними, які за браком часу або обмежувальними рамками навчальних програм не увійшли в теоретичні й практичні курси базових дисциплін.

На практиці такий процес відбору відбувається в тісній взаємодії викладачів іноземної мови, викладачів фахових дисциплін, студентів і аспірантів, які виступають як міждисциплінарна команда з розподілом ролей, обов'язків, відповідальності. Така робота дозволяє студентам вдосконалювати всі свої ключові компетентності, зокрема соціально-трудова, особистісного розвитку, комунікативну.

Література:

1. Саєнко Н.С. Сучасні тенденції іншомовної освіти у вищих технічних навчальних закладах. - Збірник наукових праць «Педагогічна освіта: теорія і практика», № 8 Кам'янець-Подільського національного університету ім. Івана Огієнка, 2011. – С. 262-266.
2. Саєнко Н.С. Підготовка майбутніх інженерів до міжкультурної комунікації другою іноземною мовою. - Наукові записки: Збірник наукових статей, №2.

Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя. Ніжин, 2011. – С.110-114.